

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy íven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

A' követk. július-decemberi folyamán a Jelenkor hetenként rendszeren négyszer, 's a' majdan mutatkozó fejlemény szerint hatszor fog megjeleni. A' szállítási postabér valamennyire csökkent ugyan újabb határozatnál fogva, ámde a' lapkiállítás költsége ahoz mérsékelve sokkal tetemesb arányban növekedett; mindazáltal olcsóság miatt számos részvétre számíthatva mi a' lehető legjutányosb előfizetési árt mérsékeltük lapunkra nézve, t. i. hetenként négyszeri megjelenésénél Budapesten borítékalanul házhoz küldve félévre: 5 pfrt., borítékosan szinte házhoz küldve: 5 frt. 40 kr.; postán kétszeri küldéssel, — minthogy csak kétszer járnak hetenként legtöbb részei 's helyeire az országnak még eddig vidéki postáink — 6 fr.; hetenként négyszeri küldéssel: 6 frt. 40 kr. pengő. Előfizetést elfogad az egyesült egész haza minden postahivatala; Pesten pedig az uri-utca 453. sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén — hol, mint eddig, egyszersmind a' szerkesztő hivatal létezik, —

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Népnevelés, szabásjót, és felelős kormány; bizalom szavazások, és táblabírói tempók. Miniszteri rendeletek. Erdély utolsó országgyűlése: törvények az egyesülésről. Vidéki mozgalmak. Baranyamegye, Pécs és Lőse városokból. — Rovás.)

Külföld. (Viszshatár hírek. Németország, Görögország, Ausztria.)

Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Miként kellend a' népet nevelni. —

Ki azt hiszi, hogy elég, ha egy 100—200 családos helységbe paedagógiát végzett egyed küldetik, ha ennek illo fizetés, lakás adatik 's a' gyermekek iskolába küldetése törvény által rendeltetik, ki ezt elégségesnek tartja, az csalatkozik. —

Szükséges mind ez, feltétlenül igaz; de az ember csemete, első idomódása még korábban kezdődik: mert az iskolai küszöb átléptekor, már magával viszen néha korához képest igen erős hajlamokat, előítéleteket, lelki eltorzításokat mellyeket helyrehozni, vagy jól irányozni, a' tanítónak gyakran minden igyekezete dacára sem sikerül. —

A' gyermek mielőtt az ábczés könyv kezébe kerülne, gyakran már olly tulajdonokkal bir, mellyek ha belőle ki nem irtálnak, a' társaság ártalmas polgárává teszik 's annak szegyenére is válik.

Ott kellend tehát a' gyógyszer, az iskola 's az ábczés könyv előtt, a' családi életben, a' gyermek világában, ott kell hogy korához képest jól idomítva legyen, 's hogy majd az iskola tanai tiszta romlatlan keblet találjanak, mellyben a' polgári erény 's tudomány erős gyökeret verhessen.

És ha ez nem így történik, ha a' család maga már megmérgezi a' leendő polgárt, akkor kezdjétek a' népnevelést annak gyökereinél, melly a' családi élet! Mert a' természet adott egy dajkát, később nevelőt az embernek, — anyát, és adott élettanítót, — atyát, az apa természet szerinti mestert, az anya dajkánk, 's nevelőnk. — Mit fogtok tenni, hogy ha az anya nem dajkál, 's nem nevel, ha az apa nem tanít, nem oktató? —

Ha ezt így hagyjátok, népnomorítók vagytok, nem népnevelők. — És ha népnevelők akartok lenni, úgy megtanítandjátok az anyát dajkálni, 's nevelni, az atyát oktanni tanítani, másképp célt tévesztetek.

Ha valaki azt merné kérdezni, hogy mind ez jó, ámde mikép létesíthető? Feleletül nem mondanám meg neki, hanem azt, hogy a' státus eszközeit nem ismeri.

Szabadsajtó és felelős kormány.

II.

Egyes hatóságok bizalmat kezdenek szavazni a' miniszterium iránt, 's miért? mivel egy némelly lap, mellynek consolidált pártja még nincs, kimondotta a' bizalmatlanság szótát. Vagy pedig, mivel a' szabaddá lett sajtó, némi csekély kivétellel, ismétellen állítá, miszerint a' kormány vagy nem fogta föl eléggé saját állását, vagy nincs elég ereje, helyzet és idő követelése szerint cselekedni.

Az első ok, mint láthatni, nem birányi erővel, mennyi a' bizalom, vagy bizalmatlanság nyilvánítására meg kívánták, 's azért úgy tekintendő csupán, mint az illo lap szerkesztőjének egyedi nézete; melly nézet egyébiránt nem marad minden nyomatlék nélkül, ha — mint mult cikkekben említém — figyelembe vesszük ama szomorító eseményt, melly az erősebb kifakadásokra nyújtott alkalmat.

Inkább hihetni tehát, hogy a' hatósági bizalom nyilvánításokat a' második körülmény idézte elé, az t. i. mihez képest egyes hatóságok szükségesnek látták kijelenteni, hogy az új kormány kellőleg megérté hivatását, 's mindent elkövet hogy annak megfeleljen. E' kérdés fölött itéletet hozni nem lehet szándékom, azt tenni a' nemzeti gyűlés föladata; — azt

azonban el nem hallgathatom, miként új parlamentararis lépéseket összeegyeztetni alig lehet.

Az, minek elmulasztását a' sajtó ismétellen megrová — 's minek megtörténtét a' bizalmat hozó hatóságok hinni látszanak — diplomatikai uton történhetett csupán, illy eljárás motívumait pedig — mielőtt az illo kormány fajt ac-compli — bevégzett tény mutathatna föl — ismertetni nem szokás, nem tanácsos, nem szabad.

De még aztán is, midőn már a' dolog tökéletesen bevégeztetett, inkább csak az eredményel ismertetnek megbennünket — az alkudozás benső föltételeit föntartván akkorra, midőn majd kormány és nemzetgyűlés mint kérdő és felelő állnak egymással szemközt.

Eddig tehát a' kormány diplomatikai intézkedéseiről egyik vagy másik hatóság nem igen tud többet, mint e' vagy ama szerkesztő, vagy más olly egyed, kinek sikerült személyes viszonyoknál fogva a' kárpit mögé is bepillantani. Hivatalosan csak a' cél, később az eredmény jutnak köztudomásra; — az okok, mellyek a' kormányt arra bírták, hogy itt határozottan lépjen föl, amott tartózkodjék az eszközök fölhasználatában; itt concessiókat tegyen, ott követelésekkel álljon elé; — itt felelősége érzetében ígéretet tegyen teherelvallalás iránt, amott visszautasítson magától illyesmí iránti minden fölhívást — ezeket vagy ehez hasonlókat csak a' nemzet-gyűlés előtt szokás föltárni; sőt nem egyszer történik, hogy a' nemzet nem él ebbeli jogával egész kiterjedésben, hanem egyes küldöttségekre bizza a' vizsgálatát.

Addig tehát, míg a' leszámolás nagy pillanata el nem következett, bizalom-szavazás egyesek vagy hatóságok részéről nem jelenthet többet, mint sympathyát személyek iránt; de a' személyeknek hivatalos eljárásig ki nem terjeszkedhetik,

Kormányi intézkedéseknél nem egyedül azt kell tekinteni, minő hasznok haramolnak a' honra valamelly megtörtént lépésből, hanem tekinteni kell azon veszteséget is, mellytán a' késlekedéssel össze van kötve; nemcsak azt kell figyelembe vennünk, mit kaptunk, — de azt is: millyen áron?

Ha majd az elközelgő nemzetgyűlés látni fogja, milly eszközök voltak valóság a' kormányunk kezében, milly vesztéyekkel kelle neki szembe szállani — miként tudá a' kormány saját hatását a' nemzet intézetjavításával össze mérni — bizonyára el nem marad a' legőszintébb bizalom megszavazása. Ezen bizalom nemcsak azért fog roppant nyomatlékkal birni, mert a' nemzet képviselőinek leendő nyilatkozata, tehát mivel a' kellő uton történik, hanem azért is, mivel bevégzett 's átvizsgált tények szikla-szilárd alapjára léssen fektetve. Illy bizalom megnyugtató, 's fölemel; illy bizalom megszavazása a' nemzet részéről erőt, a' kormányról belátással páros hazafiságot tanusít.

Addig azonban, míg ez elkövetkeznék, nemcsak szabad, de kell is a' sajtónak órkódni 's mindannyiszor, a' hányszor mulasztást vagy ballépést lát, nézetét leplezetlenül kimondania.

Ki ezt tagadja, hallgasson a' politikában; ha pedig nem restel, tanulja időközben az alkotmányos élet elveit. E-y.

A' Jelenkor 64. számába foglalt felszólításra hivatkozolag én, ki Szepes megyének politikai életében 33 év hosszú során folytonos részt vettem, annak részéről mindennek előtt M e r e z Pált és Sp ö n e r Tivadart kívánám országgyűlési követeknek választatni. M a r i á s s y Mihály és F e s t Imre figyelemre méltók bányászati ügyekben jártaságuk miatt, R a i s z Szilárd is kitünő egyediség. Vannak többben is, kik a' követi pályára kisebb nagyobb mértékben alkalmatosak. Laus unius, non est vituperium alterius. F.

Hogyan beszél a' magyar szláv okosabbja?

Felelet: nem kell neki a' moszka!... Miért?...

Mert úgy járna vele mint a' lengyelek; t. i. a' moszkákat az áldott lengyel földre szállította; a' lengyelt pedig pokolba Moszkaországba kergette, a' rossz földre!..... Ez pedig tény uraim!.... Zombory Lipót.

Pest, június 5kén.

Nagy Magyarországnak közteremeiben különös jelenekek fordulnak elő. Országszerte csak a' bizalom szavazások körül forognak a' dictiók. —

A' miniszterium kocsiszámra kapja a' tisztelgő föliratokat. Czafrang a' régi időből.

És e' bizalomszavazási mania ellen kifogásunk alig volna, ha vele ollyakat nem kötnének össze, mi a' szabadsággal épen nincsen atyafiságban.

Többnyire a' pesti fiatalság ellen philippicának a' jó urak, 's némelly szerkesztőket, kik véleményökkel merészebben léptek föl, mint a' táblabírói szolga lelkőségnek tetszett volna, kívánák statáriáliter traktáltatni.

A' bizalomszavazási ragály fölött mosolyoghatunk, ha ezzel megvédettnek hiszik a' jámborok miniszteriumunkat. — Legyen meg az ó örömük. — Ámbár erre is azt mondhatjuk, hogy igen gyarlónak képzeltetik azon miniszteriumot, mellyet egy pár erősebb polczáról leriasztani képes.

De nem szabad elhallgatnunk azon dühöngő fenyegetőzéseket, mikkel a' sajtó kezelőit illetik.

A' hivatalos lap is, mint értesülénk, naponként kap illy statariális parancsokat a' táblabírói kezekből, 's igen is onnan, mert hihetlen, hogy a' nép elég józantalan volna illy nyomorúságokra; legfőlebb türelmesen végig hallgatja, midőn a' táblabírói nemzedék fölébe orditozza, hogy oda van a' szabadság, ha egy szekér bizodalmat nem küldenek föl Pestre, kit írásban, kit aranyos mentében, cifra kardosan, 'stb. és a' hivatalos lap — mintegy kárörömmel teszi fiókjába e' firkákat, nagy bölcsen hallgatván, midőn szólnia kötelelességében állana. — Igen kötelelessége volna a' tévedőknek megmondani, hogy most sajtószabadság van; véleményét nyilvánítani minden polgárnak elidegíthetlen természeti joga, — főnmarván kinekinek a' czáfolhatási jog illo téren.

Ezt nem teszi, ó tudja legjobban miért?

És ép azért nekünk kell szólanunk, mert a' balhit megfoganszást közönyösen nézni nem szabad, legkivált olly balhitet, mellynél fogva szabadságunk ásatathnék alá.

Igaz, — ama fenyegetőzési üzenetek — éretlenség jelei, melly az alkotmányos érettség napjánál — el fogtűnni, mint már eltűnt a' parasztlási appetitus.

De az érest nem mindig tanácsos az időre bizni, a' sajtó melegeivel hasson az érlelésre, az érleletlent pedig szakasztassa le a' közvélemény kezével, hogy a' rothadó gyümölcs a' jónak indultakat is meg ne fertőztesse épségökben.

Értsétek meg tekintetes nemzetes vitélző volt táblabírák a' vidéken, hogy magatok alatt vágjátok a' fát, ha a' szabad szolást és írást üldöztetni sürgetitek.

Ti, kik szabadelvűséget pergettetek ajkaitokon, egykor szinte sok keserűt elmondottatok az absolutismus emberei ellen, és irtatok is volna, ha nyomorgatóink jó eleve föl nem találják azon ollót, melly a' gondolatokat megnyirbálni rendeltetett általa ellenetekben.

Nem érezétek é, — ha t. i. a' parasztra nem tévedt képzelmetek, — hogy természet-adta jog a' szabadszólás? olly jog, melly velünk születvén el sem vehető, a' hatalom sem tehetvén ellene egyebet, minthogy leköté a' nyelvet, — melly szólandó vala égbekiáltó igazságtalanságairól, és bilinesbe veré a' kezét, melly megírhatta volna gaszágait.

És most a' szabadság, egyenlőség korában — folyamodnátok é illy gyalázatos eszközökhöz? épen ollyakat ösztönözök é erre, kikről szerte prédikálják, hogy az igazság ösvényén haladnak?

Vagy csak az idegen hatalom ellen szabad felszólalni; csak azt szabad tetteiben megbírálni? — hanemzetié válk a' hatalom, azonnal ne bánts-dvirág lesz a' szabadság kalapja mellett?

Ez egészen új fogalom az alkotmányos szabadság terén. — A' föltalálási dicsőség a' mindentudó táblabírói rövid észt illeti.

Szomorító irány rejlik, — tudotokon kívül, — a' ti demonstrációtokban.

A' tiszta szándékot senki sem tagadja meg tőletek: de ne feledjétek azon közmondást, hogy az ostoba barát ártóbb lehet az ellenségnél; —

Az okos barát, ha igazán barátunk, — épen az által mutatja ki őszinteségét ha megrója hibáinkat.

Igy vagyunk mi, kormányunk irányában.

Mi a' szabadságot minden fölöttimádjuk, — e' vallásunkban háboríttatni magunkat senki által nem engedjük meg. —

Mi a' zsarnokságot, ha nemzeti volna is, üldöznök. — Az ebbeni megnyugvás dicsősége csak szlávoknak lehet privilegiuma Európában.

Mi tehát ünnepélyesen tiltakozunk a' nép nevében, azon népében, kinek kebléből származánk, kinek ügyében eddig becsülettel működünk, kinek érdekeit ismerjük, és vérgig fogjuk védeni, — ezen nép nevében tiltakozunk minden olly táblabíró demonstrációk ellen, mik a' vélemény és irásszabadságot elnyomni akarják, türelmetlenségét tűrni nem fogjuk soha. Ez feleletünk a' fenyegetőzésekre.

A' vallás-és közoktatási minisztertől.

I. Az egyházak, telkészek és ezek jövedelmeinek összeírása végett a' táblás jegyzékek elkészülvén, az egyházak főpásztoraihoz utnak indítottak.

II. A' népiskolák ügyében következő rendelkezéseket adta ki:

A' népnevelés megalapítására nézve, a' tanítóképzés eszközlése után a' népiskoláknak rendezése 's ott, hol nem léteznek, felállítására és a' tanítóknak méltó és illő ellátása elkerülhetlenül kívántatik.

Ennélfogva

Miután az iskolai szükségek fedezését az állodalom elvileg elvállalta, 's ezen elv alkalmazásának kidolgozásával a' miniszteriumot megbízta; és

Miután a' miniszterium addig is, míg a' törvényhozás által segélletnek, mennyire lehet, a' népnevelést emelni kívánja:

Ezennel felszólíttatnak az egyházmegyék és illetőleg egyházkerületek főpásztorai, hogy az iskolai reform előkészítéséül és alkalmazásául szolgáló részletes adatokat 's az egyes népiskoláknak és tanítóknak jelenlegi mind szellemi mind anyagi állapotát a' megküldött példány és utasítás szerint pontosan és hitelesen irassák össze 's véleményes jelentéseikkel minél előbb terjeszték elő.

Ugyanazon alkalommal, mellyel az egyházi összeírás készül, a' jelen iskolai összeírás isteljesíthetik. Budapest, május 12. 1848.

III. Azon kötések, mellyek az állodalom között viszonosan fenállottak, miglen újabb egyezkedések által fel nem oldatnak, épen tartatni kellvén, rendelem: hogy mindazon szabályok, mellyek a' külföldi házasulandókra nézve birodalmi kapcsolatunkban eddig fenállottak, minden lelkész által felelet terhe alatt megtartassanak.

Ezen rendelet végrehajtása az egyházi megyék 's illetőleg kerületek főpásztoraira bízatik. Budapest, május 18-án 1848.

Hadügy-miniszteriumból.

A' pétervári és temesvári főhadi kormányoknak.

A' határvidékiek szabad költözésére nézve elhatározatott, hogy mindazoknak elibe, kiket a' hadi szolgálat nélkülözhet, akadály ne gördíttessék. Egyébiránt pedig Csernovics Péter temesi gróf főispán és királyi biztos ur elébe, abbéli javaslat beadására szólíttassanak fel a' főhadi kormány részéről: mikép lehetne a' szabad költözést könnyíteni. — Az ipar, kereskedés és mesterségek szabad üzésére ezennel az engedelem általános megadatik.

Mészáros Lázár s. k., hadügyminiszter.

A' belügyminiszteriumban hiteles fordítások eszközlése végett egy külön osztály állíttatik fel. Ennélfogva azok, kik a' német, horvát, rác vagy szláv, oláh, tót, olasz, francia és angol nyelvet 's egyszersmind a' magyart tökéletesen bírják, 's tudományos kellő képzettséggel is bírnak, 's egyik vagy másik nyelvre nézve mint hiteles fordítók alkalmaztatni kívánják, folyamodásaikat Zoltán János állodalmi titkár urnak s i e t v e, három nap alatt, nyujtsák be. Ki ezek közül egynél több nyelven bir teljesen, annak elsőse van a' felett, ki csak egyre nézve lehet fordító.

Budapest, június 2-án 1848.

Szemeré Bertalan, belügyminiszter.

A' vallás és közoktatási minisztertől.

I. Hazánk mostani körülményei között a' közalapítványi főpénztári hivatalnak rendelkeztek: hogy az ösztöndíjak kiosztásának ideje és módja körül eddig követett gyakorlathoz nem ragaszkodva, az eddig ösztöndíjra méltott 's nála jegyzésben levő ifjakat, mihelyt ezek, az illető tanár hiteles aláírásával és pecsétével megerősített jó erkölcsi és szorgalmi bizonyítvány előmutatása mellett, ösztöndíjaikért megkeresik, még ki nem fizetett járandóságait folyó 1847/8. tanévnek mindkét feléről fizesse ki 's ezen általános utalvány értelmében a' fiókpénztáraknál is rendelkezéseket tegyen.

II. Néhaj Trenka Mihály Alajos alapítványi tömegének harmada, azaz 738 ft. 17 m kr., a' pesti ipartanodába járó tanulók számára ösztöndíji alapul vétetik; 's ennek kamata, azaz 44 ft. 17 kr., egy, erkölcsben és tudományban kitünő szegény tanulónak jövő iskolai évtől fogva évenként kiadatik. Ekkép a' fenirt tömeg rendeltetésének czéljára vitetvén, a' pályázó tanulók folyamódványait és bizonyítékait az ipartanodai igazgatóság fogja, szokott módon, bevenni, 's annak idejében a' miniszteriumhoz felterjeszteni,

Pénzügyminiszteri hirdetvény a' haza oltárára szánt ajánlatok tárgyában.

Pestváros hatósága három kérdést terjesztett fel a' pénzügyi miniszteriumhoz:

1) Vajjon ajándékok elfogadtassanak é?

2) Mi történjék olly arany és ezüstnemű kölcsönajánlatokkal, mellyek nem pénzzé veretés végett, hanem csupán biztosítékul ajánltatnak?

3) Vajjon nem ércnemű ajándékok, minők például gabona, vászon, posztó, fehérnemű, lovak, kocsik, fegyverek 's több efféle, általában elfogadhatók é 's ha igen, árverés útján pénzzé kell é fordíttatniok, vagy természetben, 's különösen hová 's kinek lesznek átadandók?

Melly kérdésekre a' pénzügyminiszterium részéről tegnap következő válasz adatott.

1) A' mi az ajándékokat illeti: e' tárgyra vonatkozó két rendbeli intézvényemben ismételve kijelentettem, — miként a' közállomány hitelének szempontjából, a' kölcsön kedvezőbb fogadtatik, mint az ajándék. — Ez okért a' megküldött sorjegyzékbe ajándoki rovat nem iktattatik. Azonban a' kölcsönnek kedvezőbb fogadtatása természetesen ki nem zárja azt, hogy ha valaki magát hazafiai lelkesedésből csakugyan ajándékra határozza el, az is köszönettel fogadtassék el. — Tessék tehát az ajándékokat szintugy, két példányban külön sorjegyzék vezetéssel elfogadni, 's a' kölcsönökre meghatározott módon beszoigáltatni.

Megemlítem itt, miként olly ajánlatok előfordulása is tapasztaltatott, hol a' hazafias lelkületű ajánlók a' tőkét kölcsön adják ugyan, hanem a' kamatokról lemondanak. — Illy ajánlatok a' kölcsönök sorjegyzékébe bevezetendők; — de a' kamatokról lemondás észrevételbe teendő. — Ezen ajánlatokért külön szerkezetű utalványok fognak a' pénzügyi miniszterium által kiszolgáltatni.

2) Azon kérdésre nézve, mi történjék olly arany és ezüstnemű ajánlatokkal, mellyek nem pénzzé veretés, hanem csupán biztosíték végett ajánltatnak? válaszom az, hogy ha az illy ajánlatok olly feltétellel adatnak, miszerint azoknak pénzzéveretése iránt rendelkezni, egy bizonyos idő lefolyta mulva is, teljességgel ne lehessen, ugy azokat elfogadni nem lehet, — mert pénzzé nem tételhetvén, sem a' közszükségek fődözésére módot nem nyujtanak, sem papir-pénz kibocsátás alapjául nem szolgálhatnak, 's a' róloki szabad rendelkezésre jogot nem adván, inkább teherül, mint jótéteményül tekintendők.

Mivel azonban lehetnek esetek, hogy némelyek arany és ezüst szereiket azért kívánják csak biztosíték gyanánt felajánlani, mivel azoknak vagy csinosabb alakjuk, vagy a' hozzájuk kötött emlék miatt különös becselt tulajdonitának, 's azért azokat becsértékük készpénzbeni letételével, egy bizonyos idő alatt visszaválthatni ohajtának, — annál fogva kinyilatkoztatom, hogy mihelyt az ország kincstára az ajánlók által arról biztosíttatik, hogy egy bizonyos idő alatt, — melly azonban 6 hónapnál hosszabb nem lehet, — az illy arany-és ezüstszerek értékéről akképen rendelkezhetendik, hogy ha az ajánlók belső becsértéküknek a' kikötött idő alatt ezüst pénzbeni letételével az ekkép biztosítékul letározott arany és ezüstszereket vissza nem váltanák, azokról a' közállomány szabadon rendelkezessék, és szükség esetében pénzzé is verethessék; illy feltét alatt a' biztosítéki letétemények is akár ajándékul elfogadtatnak, 's a' kikötendő időig természeti minőségökben meg fognak őriztetni; magában értetvén, hogy illy letéteményi kölcsönök esetében, a' kamat, ha kívántatnék is, csak azon naptól számíttathatik, mellyen azok értéke, vagy készpénzbeni kiváltás, vagy a' róloki rendelkezés szabadsága által, a' közállomány számára gyümölcsözővé tételhetik; és így ekkéért az átvételkor csak ideiglenes nyugtatvány fog kiszolgáltatni, 's ez kamatos kincstár-utalvánnyal a' visszaváltási határnap lejártával kicseréltetni. Az illy letéti ajánlatok tehát külön sorjegyzék mellett elfogadhatók, mellyben azonban

határozottan kiteendő, meunyi időt kíván magának az ajánló a' visszaváltásra fentartani? ezen idő, miként már fentebb is megjegyeztetett, 6 hónapnál hosszabb nem lehetvén.

3) Végre a' mi azon kérdést illeti: vajjon nem ércnemű ajánlatok, mint például: szövetek, gabna, vászon, posztó, fehérnemű, lovak, fegyverek, 'stb. elfogadhatók é? május 24-én kelt 's ezen „hírlap“ egyik májusi számában IVdik szám alatt közrebocsátott azon hirdetvényemre is hivatkozva, „hogy másnemű ajánlatok, például: termények kölcsönül csak ugy fognak elfogadtathatni, ha eladtván, készpénzzé fordíttatnak“ — azt válaszolom: készpénzérti eladás esetét kivéve, az érték meghatározásának nehézsége miatt illy ajánlatok természetesen csak ajándok gyanánt fogadtathatvén, 's a' tárgyak megválasztása minden egyes tárgynemre kiterjedő utasítással előre nem levén kimerítőleg szabályozható, az eljáró választványok azt tartásuk szem előtt, hogy a' melly tárgy a' hadseregnek akár felfegyverzésére, akár ruházatára, akár ételmi, avagy betegápolási ellátására természetben szolgálhat, a' mellett könnyen letározható, 's rendkívüli költség, vagy elromlás veszélye nélkül gondviselhető, azokat fogadhassa el, letározásukról azonban ideiglen a' hatóság gondoskodjék, nehogy mennyiségöknek, minemőségöknek, melly vidékeni használatuknak ismerete nélküli elszállításuk nevezetesen 's tán magát a' javadalmat is túlhaladó költséget okozzon; természetben honvédelmi célra nem használható, vagy nehezen 's költségesen gondviselhető tárgyakat azonban csak ugy fogadjanak el, ha könnyen pénzzé tehetőnek látják, melly esetben az eladás, a' belügyminiszter rendelete szerint azonnal eszközösbe is vétessék; az elsőbb rendűek pedig letározva, leltár mellett addig gondviseltesse, míg a' hatóságok jelentései nyomán elszállításuk, vagy hova fordíttatásuk iránt a' hadügyminiszter nem rendelkezendik.

Példa gyanánt ide jegyzem, hogy természetben letározható tárgyaknak tekintethetnek: gabnaneműek, bor, pálinka, posztó, vászon, hadi használatra alkalmas fegyverek, ón, kaszák, patkók, szablyák, főző vasedények 's más hasonlók.

Melly hivatalos rendelet, valamint az eljárásbani öszhangzás tekintetéből, mai napon minden törvényhatósághoz megküldetett, 's alkalmazás végett iránta az illető kincstári hivatalok is utasíttatnak, ugy az a' haza oltárára áldozni kész hazafiak tájékozással ezennel közhírré is tételik.

Budapest, június 1-én 1848. Kossuth Lajos, s. k., pénzügyi miniszter.

Erdély országban május 29-én megnyílt az országgyűlés.

A' szokott ünnepély sallangos leírását ne várják olvasóink, a' lelkesedés, melly ez ülést átlengette, ugy is leírhatlan. Mert

a' kir. előadásokat tartalmazó leíatszövege magyar volt; mert a'

„kir. biztos magyar nyelven üdvözölte az ország rendeit; és“

„Ötödik Ferdinánd király nevében üdvözölte.

A' felség nevének, a' két haza egyesülésének, az ausztriai uralkodó ház iránti hűségünknek, 's az ausz. birodalommal kapcsolatunknak említésekor szünni nem akaró éljeneben nyilvánult az igazán szívből fakadt közérzelem.

A' kir. biztos távozta után felolvasták a' kir. hivatalosak névsorát. Öröm volt hallanunk köztök azok neveit, kiket merthonfijelmököt, minden kísértetek dacára szeplőtlenül megőrizték, a' bukott kormányrendszer 1834 óta kizárt a' törvényhozó teremből.

A' követek megbízó leveleinek bevételét a' rr. a' bíráló bizottság teendői közé sorolták; felszólítván az országos elnököt, hogy időkimelés tekintetéből a' holnap ülésben, ő maga nevezze ki a' máskor választatni szokott bíráló bizottságot.

Kemény Dienes szóba hozta a' tanácskozási tárgy kitűzését.

A' rr. 's a' roppant szamu hallgatóság egy szájjal kiálták: „unio! unio!“

Kemény Dienes megemlíti a' tegnapi nemzeti gyűlést 's eredményét.

Elnök: Látván a' rr. öszhangzó kívánatát, ezennel „kitűzöm a' három első kir. előadást 's most felkérem a' t. rrket, sziveskedjenek velem jóni kir. biztos ó exejához szokott üdvözlésünk megtételére.

Pálfi János. Uram! Nemcsak napjaink hanem perczek is drágák. Alakuljunk rögtön nemzeti üléssé 's dolgozzunk tovább. (Rivalgó helyeslés.)

És a' rr. kevés percz mulva visszátérvén a' kir. biztostól, fél kettőkor kezdődött

a' 2dik „nemzeti ülés.“ Ekkor legelőbb Kemény Dienes olvasá a' tegnapi nemzeti ülésben már megállapított javaslatot.

„Egy száz követ: Midőn először van szerencsége e' teremben megjelenni illy fontos tárgyban véleményét egyszerű-

re kimondani nem bírja. Ugy tudja, hogy a t. nemzeti rendek már két ülésben tanácskoztak az unio fölött. Ő e tanácskozáshoz nem járulhatott. Hiszi, hogy lesznek a rr. anynyi méltányossággal irántok, hogy e megfontolást igénylő javaslatot velök közirat után közölni fogják.

Kemény Dénes e kivanatot méltányolja. Hanem van a fenforgó kérdésnek egy tiszta pontja: akarunk-e vagy nem uniot? Ez iránt ohajtott volna szóló tiszta nyilatkozatot hallani.

Veer Farkas A kérdés: egyesülünk e vagy nem? — nemcsak Erdélyben, nemcsak Magyarországon, hanem Európa dictaturáján eldöntött kérdés. Mindazáltal a szász követek kivanatát méltányolja.

Góla Lajos (Hunyadváros köv.) Küldőinek az unio iránti rokonszenvét nyilváníti. Ezt egyszermind czáfolatul jelenti ki a küldőit gyanúsító hírlapi közleményekre.

Bohóczel Sándor (Hátszeg követe.) Utasítása az uniot pártolni. Van azonban egy pontja utasításának, mely az unioval nem ellenkezik. S ez az, miszerint küldői azt kívánják, hogy ugyanazon törvényben, mely az uniot kimondja, mondassék ki az oláh nemzetnek az erdélyi három nemzeti hasonló jogúsága. Tudja szóló, hogy e kivanat teljesülése a magyarhoni törvényekben befoglaltatik. De az oláhok, kik századok óta együtt éltek a három nemzettel, s kiknek az idők terheiből talán nagyobb adag jutott, mint másoknak, e javalmakat az erdélyi törvényes három nemzettől kívánják megnyerni. Indítványának elfogadását a kedélyek megnyugtatása ingyéni.

Berzenczei A szászok kivanatát méltányolja, mert az országgyűlésnek nem kell arról tudni: ismértes e a tárgy, mellyről tanácskozni akar, vagy nem. A hátszegi indítványt nem helyesli, mert mikor a törvényben a többi erdélyi nemzet nincsen említve, nem tartja helyesnek az oláhokat külön említeni.

Wesselényi Miklós megható szavakat intézett a szász követekhez az unio ügyében, mellyet nincs hatalom, hogy meggátolhasson. Kéri: ne igyekezzenek az uniot hátráltatni oly részletes kérdésekkel, melyeknek az unio által sokkal biztosabb sikerét remélhetik. Hátszeg kivanatára megjegyzi, hogy a m. honi törvényekben, melyek az unio után Erdélyre is kiterjednek, azon kivanat nemcsak ki van mondva, hanem épen a leglényesebb pontot képezi. Szólónak elve, hogy a mi ki van egyszer mondva törvényben, törvényhozási szabványra ne hozassék: mivel azonban lehetnek azon törvények közt olyanok, miket az erdélyi körülményekhez alkalmazni szükséges, nem ellenzi, hogy a hátszegi kivanat, ha nem is ezen törvényben, egy proclamatióban, vagy M. honhoz intézendő fölrásban teljesíttessék.

Gál Dani (Hlyefalva) Nekiszintén van utasításában egy oly pont, mellynek indítványozása az uniot megelőzőleg van kötelességeül léve. S ez az, hogy mondassék ki: miszerint a székely katonaság eddigi nyomasztó viszonyai ezennel megszűnnek, a körülmények súlyos volta tekintetéből csak a jövő országgyűlésig maradván fen a régi rendszer, a m. miniszterium s nem más katonai parancsnokság közvetlen parancsnoksága alatt. De szóló, hogy az uniot ne hátráltassa, mert a ki ezt hátráltatja, ellenségének tekinti, saját meggyőződéséből s küldői szelleméből kiindulva, e kivanatáról lemond azon fenhagyással, hogy az uniohoz föltétlenül kötött kivanatok az unio kimondása után mindjárt kapcsolatban tárgyalassanak.

Kemény Dénes nem ellenzi, hogy valami olyan kifejezést igtassanak a törvényczikkbe, mely a lényegen nem változtatva a kedélyeket megnyugtatná. Öt órákor nemzeti gyűlés lesz, addig gondolhatnak valami czélszerű kifejezést.

Szász Károly azt jegyzi meg, hogy ha illy részleteket igtatnak a törvénybe, akkor nem fog illeni reá e czim: a Magyarhonnali egyesülésről. Épen oly joggal kívánhatnák a kiváltságatlan magyarok, szászok stb. hogy rólok is külön említés tétessék, s ekkor aztán a törvény czime ilyenforma lehetne: a Magyarhonnali egyesülésről, kiváltságatlan magyarok, oláhok, szászok jogosításáról, és sok más dologról stb.

Az ülés eloszlott.

Délután 5 órákor ismét nemzeti ülés. Hoszszu vitát idézett elő a hátszegi indítvány. Elvileg minden szónok egyhangulag pártolta, csupán formulázása fölött ágaztak el a nézetek. Hátszeg, követe s püspök Lemény is, elismerték, hogy kivanatukat az unio eszméje magában foglalja, de a nép megnyugtatása végett tartá szükségesnek a hátszegi indítványon kívül püspök Lemény még annak is kimondását, miszerint a nemzetét alacsonyító kifejezései törvényeinknek megsemmisítettek.

E kivanatokhoz, jöllehet az unio eszméjében befoglalván, a nemzeti ülés többsége hozzájárult, s a törvényjavaslat ahoképest lön szerkesztve.

Nem kevésbé hoszszu tanácskozásra nyújtottak alkalmat a szász követek nyilatkozatai. Miután Lészai Szászváros követe, harsány éljenzés kíséretében, előadta utasítását két szóval, miszerint a uniot pártolja: Brassó és Szászsebes

követei az uniot elvileg nem elleneztek, hanem bizonyos föltételekhez kívánták kötni, millyenek: a pragm. sanctio, nyelvek használatának, földterületek épségének s municipalitásaiknak fentartása, a magyar királytól közvetlen függőség. Ha ezen föltételeket a rr. el nem fogadják, azon esetben kényteleneknek érzik magukat ellenvéleményt adni be.

Egyetlen szó sem emelkedett, mely a nevezett követek által elősorolt kivanatokat elvileg és tiszta alkotmányos értelemben véve, ellenezte volna. Csak hogy az unio sürgetősége tekintetéből azokat ne az unio föltételei, hanem oly kivanatok gyanánt terjeszszék elő, mellyek a jelen országgyűlésről kinevezendő küldöttség által a legközelebb pesti országgyűlésre törvényjavaslatokba foglaltatván, sikerre sokkal biztosabban jutnak, mintha itt Erdély külön országgyűlésén tárgyalatnának.

Wesselényi, Szász Károly Zeyk József lelkes testvéri szavakat intéztek a szász követekhez.

A szász követek nem szólottak többet e tárgyhoz s ekkor egy lélekemelő jelenet következett.

Ezer meg ezer kalap és zsebkendő lobogtatásával s kard csörtetésével ezer meg ezer torok hangoztatta:

Az unio kivanat mondva. Unio! Unio!! (E. H.)

Kolozsvár, máj. 30. 1848. Szerkesztő polgártárs! Ön megbízott, hogy az utolsó erdélyországi gyűlésről levelezője legyek. Ezennel kezdem, s bevégezem levelezői szerepemet.

As egyesülés megtörtént. Magyarország egy!

Éljen szeretett hazánk!

Az előzvényeket nem szükség leirnom. Ma Wesselényi Miklós indítványára, déli 12 óra tájban, közfelkiáltással, kebelrázó éljen-rivalgással, a szász atyafiak egyetértésével kimondatott az unio; és az erről szóló törvényczikk haladéknélküli megerősítés végett a felségéhez felküldetett.

A többiről a hir fog szólni.

Éljünk mindnyájan boldogul!

Oroszhegyi Józsa.

I. Törvényczikk. Magyarország és Erdély egygyealakulásáról. A magyarországi törvényhozásnak a honégység tárgyában 1848 évben hozott VIIik törvényczikkelyét Erdély hō rokonérzettel fogadván, Erdélynek Magyarhonnal egygyealakulását, a pragmatica sanctioában szentesített birodalmi kapcsolatnak épségben tartása mellett és teljes kiterjedésben magáévá tévén, ennek következtében, valamint a testvér Magyarhonnal lakosok jogegyenlősége kimondva és életbe lépve van, ugyanazon módon itt is, a hazának minden lakosaira nézve, nemzet, nyelv és valláskülönbség nélkül örök, és változhatlan elvül ismertetik el, az ezzel ellenkező eddigi törvények ezennel eltöröltettek nyilványittatnak.

1. §. A képviselőkkel joggal bíró erdélyi városok száma, Kolozsvár, Mvásárhely és Gyulafejérvár kir. városokon kívül, 15. s ezek közül is kettő: L. i. Szamosújvár és Erzsébetváros szint szabad kir. város lévén, az említett VIIik törvényczikk 3ik §-ában csuszott számításbeli vétség helyrehozásával, az ugyanott kimondott vezéreszméhez képest az erdélyi szavazatok száma nem 69, hanem 73.

2. §. Kir. kormányzó gr. Teleki József s ennek meg nem jelenhetése esetében országos elnök b. Kemény Ferencz elnöklése alatt Thoroczkay Miklós gróf főispán, Balási József, főkirálybíró, Lemény János, fogarasi püspök, id. Bethlen János gr. kir. hivatalos, Jósika Miklós, k. h. Kemény Domokos báró, k. h. Horváth István k. h. Kemény Dénes báró, Zeyk József, Weér Farkas, Ifj. Bethlen János, Pálfi János, Mikó Mihály, Berde Mózes, Schmidt Konrad, Goosz Károly, Roth Illyés, Löw Vilmos, Wesselényi Miklós báró, Szász Károly, Teleki László gr. Demeter József, Hankó Dániel, Bohóczel Sándor, követe; Saguna András görög n. e. püspök és Debreczeni Márton, kincstári tanácsos személyeikben egy országos bizottvány nevezeték ki, melly bizottvány a teljes egygye alakulás részletei iránt a magyar miniszteriumot fel fogja világoztatni, Erdély érdekének a Magyarországra illesztésén közremunkálni, és a közelebb közös hongyűlésre a miniszterium által e tárgyban előterjesztendő törvényjavaslatokra anyagot nyújtani.

3. §. Erdélyben a közigazgatás és igazságszolgáltatás folyama, és személyzeti szerkezete a közelebbi közös hongyűlés általi elrendezésig jelen helyzetében marad. Az udvari kancellária functioja ellenben teljesleg megszűnend, és azon hatóság, mellyet a felség — a folyó 1848dik eszt. magyarországi IIIik törvényczikk értelmében — nádor a felségére, és a magyar miniszteriumra ruházni kegyeskedett, Erdélyre is kiterjedend mind polgári, mind egyházi, mind kincstári, mind katonai igazgatás tekintetében, és általán az igazgatás minden ágazatira nézve.

4. §. A közigazgatásnak a miniszteri felelősséggel összhangzásba hozatala tekintetéből, a folyó 1848dik eszt. magyarországi XXIXdik törvényczikkelyvel összhangzásban, a törvény útján kívüli elmozdithatlanság a kormányt kineve-

zéstől függő közhivatalok közül csak az igazságszolgáltatásra rendelt bírói hivatalokra szorítottatik.

Vidéki mozgalmak.

Baranyamegye. Pécs, máj. 26kán: Máj. 4kén tartá fényes beiktatását a hō keblü hazafi Batthyány Kázmér gr. mint Baranyának főispánja mintegy 4000 nép képviselő jelenlétében, a fogadtatás fejedelmi vala megye s város részéről; május 4én a törvények kihirdetettvén, az állandó megyei bizottság is megválasztott, illetőleg ezek előleg elkészült névsora, a tömérdek sokaság által nem is hallva s tudva fölolvastatott s mint helyben hagyott jegyzőkönyvbe iktattatott; másnap a bizottvány ülven össze, a lemondott 8 fő tisztviselő helyett mások helyettesítették, és figyelve ama tömérdek munkára, melly a földesuri hatóság megszüntével a megyére háramlott, 6 új szolgabíró s eskütti, szinte 2 új számvevői hivatal rendszeresítették, s a miniszterium elibe helyben hagyás végett terjesztették; kinevezetett a központi választvány, ugy a többi törvény rendelte választvány is. Kivéve több helységben a communismust életbe léptetni kívánó törekvéseket a földesuri földek s legelők foglalása által, a megye esende nem zavartatott meg: sőt minthogy Licsérd helység ismételt rakoncátlansága katonai erő-alkalmazás által megfékezett, a többi helység is okult, és a communismus törekvések további harapozása szinteg gátoltatott. Mohács városban is az új törvény szerint megtartatván a tisztujítás, az intelligentiának tökéletes melöltéttel, a nyers, illetőleg proletarius erő győzött. — Baranya megye részéről ma kezdetet a havi és bizottványi scontralis gyűlés, ebben aránylag kevés népképviselő bizottványi tag jelent meg s a jelen voltak is ásitozva mondkák, mikép örömeztőbb mivelnek földjeiket otthon. A lelkes főispán gr. Batthyány Kázmér elnöklése alatt, Siskovics s ifj. Majláth György volt főispánok mint bizottványi tagok részvevése mellett, sorban tárgyalattak a miniszteri rendeletek s ezek közt a május 19ki fölhívások lelkesedéssel fogadtatva, megyszerte segély adakozásban s nemzetörségben megajánlatott, itt az alispáni hivatal is beadta szabályszerűleg tudomás végett a nekik küldött s teljesített miniszteri rendeletek: ezekből értesült a bizottvány, hogy a megyében, Pécs várost kivéve, csak 80 lovas katona van, szomorú kilátás az illy mozgalom torkában levő Baranyára nézve; miért a miniszterium ez iránt értesített a fogadtatásnál, mivel Pécssett sincs több 120 gyalog katonánál, noha a miniszterium Eszék-ről 10 puska-nyerés iránt bizottvitotta Pécs várost, a fegyvert mindazáltal mindeddig nem szolgáltatott ki. A megyei bizottványi gyűlésben tárgyalattatott még ama választványnak is munkálata, melly a megyei t. székek ideigleni rendezése fölül tervekészítésre vala megbizva, a classicus munka elfogadtatott; ebből jött a bizottvány annak tudására, hogy Baranyában összesen 297 rab van s pedig 147 elítélt; földes uradalmaktól a perek s rabok átvétele végett f. e. június 15ke határozatott meg: ugyszinte az árva tömegeknek egyszermind a helységekbeli árvagondnokok választására s a nemzeti őrsereg gyarapítására serkentetni fognak; ifj. Majláth György indítványa folytán, egy szavazat ellenére, a törvényeszek nyilványosan fognak tartatni. Örömmel s bizodalommal tölté el mindenki keblét az elnöklő főispán ernyedetlen munkássága; Siskovics József volt verőczei főispán népszerű fölvilágosítása a nemzetörség iránt a népképviselők aggodalmait igen eloszlátá.

Pécs városban aprilis folytán izgatások következtében a tulajdon szentsége gyalázatosan megsértetett s a gyám nélküli tanács törvénytelenségekre erőszakoltatott, saját keblében is a közlegő tisztujítás végett az izgatás élesztésére anyagot nyujtván, miglen a tehetősebb polgárság a vészes jövendőtől föl nem riasztva egyesülten a tanácsnak gyámolítást ajánlott, de fájdalom! későn: mert már is némely tisztviselők által fölbujtva, a nyers s proletarius erő nyilványos népgyűlésben a józanabb résznek mint türtvendégeknek kiűzetését nyilványítá. F. e. május 28án kezdődik a városi tisztujítás gr. Batthyány Kázmér közbizodalommal választott elnöklése alatt, bizonyos párt a corteskedést nagyban folytatja, és a jölekkü lakosság közt az egyenetlenség úszke elszóratott, több eddigi szennyetlen új tisztviselő becsület-szavát adta, hogy nyugdíjra lemondás mellett sem fog hivatalt vállalni megválasztatása esetében, ha a proletarius s ezek által tévutra vezetett választók szennyes cortesvezérei győzendnek. Pécs városban az összes népesség 15,237 lélekre megy; a tisztujításra 1095 szavazati képességgel bíró jelentkezett. Fájdalom! a vagyonos s intelligens rész intimidálva meg sem jelent, és így közel 400 szavazat elesett. — Eskütszökre 389 alkalmas egyed; a törvény értelmében képességgel bíró pedig a nemzetörségre (miután 50 éves koru föl nem vétethetvén sok családátja nem számíthatott) 785 egyed találattik, ámbar a nemzetörségre Pécssett az önkéntes s atyai hatalom alatt levőkkel jelenleg 1200 egyed van. Az eskütszök sajtóvétség miatt már is működik. — Ha a miniszterium városunk küldöttei által is előterjesztett sérelmekre

kivánt orvoslást nem nyújtand, Pécs józanabb 's vagyonosb része kiköltözésről tanakszik a szabadság jelen időszakában. — Gazdasági főkegyesületünk is f. e. május hó 28án tartand közgyűlést, ezen jótékony egyesületet is igen sújtotta a pécsi vandalizmus gyümölcsfa-iskolájának elromboltása 's 5000 csemetéjének kiszaggatása, ezzel pedig több ezer forintnyi károsítása által. Legközelebb napokban fővárosunk mozgalmi felől bővebb tudósítással szolgáland. R. l.

Lócsa városa május 29én és 30kán tartott tisztújítást Fabriczy János elnöke alatt. Eredvénye következő: polgármester Andaházy Imre; főbíró: Péter Károly; kapitány: Francsek József; mezei rendőri kapitány: Szönyey Károly; tanácsbeliek: Novák Lajos, Seide János, Kaiser Frigyes; főjegyző: Romlaky Frigyes; aljegyző: Müller Gyula; levéltárnok: Zotly Károly; számvéde: Mayer Eduárd; főügyész: Schönviszner Mihály; adószedő: Smetana Venczel; ellenőr: Koch Jenő; árvák gondviselője: Hendel Dániel; főorvos: Paudex Emanuel; sebész: Osterlamm András.

Közi Fabriczy Sámuel.

Rovás.

A' miniszteriumnak pénz kell. — Tudok helyet, hol szemét a' pénz. — A' kártya asztalnál. — Egy morális törvényt, csak egyet miniszter ur! — Kártyaadót.

Akkoron, mikoron a' sasoknak, a' kétéjúeknek, és a' farkasoknak, a' nagy torquaknak letűnt a' csillaguk; hozsánát énekeltünk, mondván: „hatalmas isten, szabadság istene, ki a' kétéjú sasokat eltűntetted és a' drága sárka színt, mely a' sas faját jelenté, és a' drága fekete színt, mely körmeinek színe volt, légy áldva 's a' t. — Imigy énekeltünk akkoron, midón ók eltűntek. — Ne higyétek barátim, ók nem tűntek el; a' sasok nemzeti színeink mögé vannak elbujtatva, hol várni látszanak egy szebb jövődöt. — A' farkasok pedig báránnyörbe öltöztek, és nagy kokárdát viselnek. — A' ki nem hiszi, menjen végig az uri vagy váci utcán.

Egy valaki azt indítványozá, hogy az önkénytesek közé beállott izraelitáknak méltányos lenne szolgálatoknak elteltevel polgári jogot adni. Egy antiemancipationalis egyediség méltányosnak akarván magát mutatni jóváhagyá ezen indítványt, de csak azokra nézvest, kik a' csatáreken hazafiságukat úgy kimutatják, hogy a' hazáért ott maradnak. — Ha az izraeliták ezen egyediségnek köszönetet akarnának szavazni, jelentsék magukat.

Párizsban communismust, Bécsben majd nem republicát akartak, hanem mind a' ketten rókát fogtak, csak azért, mert saltus in natura non datur. Mikor az ember a' bölcsöből kikel, előbb négy kézlábu, és csak azután kétlábu állat.

Sajtó vétségekre Somogyban is alakult esküdszék, hanem sajtó felállítására még senki sem alakult. Ubi non est, ne keress.

E' napokban a' vakandokok, mint természet buvárok, tudományos felolvasást tartának, — a' tárgyak következők, először „humoristicai felolvasás a' lélekről, és jellemről“ melyben napfénynél világosban kimutatattik: mi nem a' jellem, előadatott egy fáradhatlan veterán vakandoktul, kioról mondják, hogy már száz buczkot csinált, érdemeiért elnöknek is tétetett. — A' felolvasás után egy hangulag megjelneztetett, 's megtapsoltatt. — 2or Unalom beszéd egy sok

lyukat vájt elhunyt róka emlékezetére egy rendes tag által: — 3-or egy fiatal vakandok bebizonyítá, miként lehet csigából egyszerre szarvas — az az pecsovicsbul republicanus. — A' tarsaság ezentul is tartand gyűléseket, majd hirdetni fogja. — Ülési pedig nyilvánosak. —

KÜLFÖLD.

A' külföldi ügyekre vonatkozólag tegnap Ba gó betűivel egy nyomtatvány jelent meg, melyben a' következő hírek becsájtatnak közudomásra:

„Az épen most érkezett hírek erősítik a' rég táplált aggodalmakat, sürgönyök, sebes futárok, császári küldönczök ukázokkal, 's titkos levelekkel futják át Lengyelországot, 's az erős hadsereggel megszállott határvárosokat.

Az első táborost Bielsk mellett 40 ezrenyi fegyveresből a' kálisi kémsereggel egyesülve sebes indulóban tart Bielitz felé, hogy ott összpontosuljanak.

A' második táborost Chotizm mellett összpontosítja magát a' doni és asowi kozák ezredekkel, és a' lengyel polgárorséggel, 's gyors indulóban Bukovinába nyomuland.

A' harmadik táborost Jassy és Kinie mellett magához vévén az ott állomásozó biztossági sereget, a' keleti határok hosszában egész Uj Orsovaig nyomuland, 's a' további rendeleteket Szerbiában Belgrád környékén a' Duna jobb partján várandja be.

A' czár Rigából visszament Pétervárra. Metternich herczeg a' czári lakba szállásoltatott be. A' tanácskozányokban rendes részt vesz a' porosz követ is. Óránként mennek sürgönyt vivő futárok Innsbruckba és Berlinbe. — A' harmadik tartalék a' birodalomban hihetlen gyorsasággal készítették fel. Odessa mellett 60 ezer fegyver — angol gyártvány — rakatott szárazra.

„Radecky tábornok a' Nugentféle táborral sikeresen egyesülvén, magát egészen támadó állásba tév. A' piemonti sereg legnagyobb része tönkre veretett; 12 ezer ember maradt közülök részint a' csatáreken, részint megsebesültek, 's fogságra ejtettek; köztök több nagy rangu tiszték, tábornokok 'stb. — Nagy mennyiségű ágyu, munitió, zászló 's diadalmi jelek jutottak zsákmányul a' győztesek kezébe. A' pápai seregből 4000 főnyi hadtest annyira megszorítottatott, hogy fegyverét lerakta, 's magát egy lábíg a' Krisztus nevében a' diadalmosok kegyelmére vagy nem kegyelmére megadta. Nevezetes pénzkészlet, hadi pénztár 'stb. esett az osztrákok kezébe.

Károly Albert igen megsebesített.

Ennyi a' hír; melynek fele is sok valóságra. A' reactió nagyban működik, 's mivel tetteleg nem mer még most küzdésre lépni, tehát hasonló nyomtatványokkal igyekszik hatni a' könnyen hívók remítésére. Mi e' hirnek hitelt nem adunk, de azért mindenesetre szükségesnek tartjuk, hogy a' miniszterium az önkénytes sereg, 's pénztárunk rendezésében meg nem állapodva folytassa, sőt ha lehet, kettőztesse a' legközelebbi napokban kifejtett erélyét, mely minden hazafira rég ohajtott vigasztaló malasztint hatott. — Hogy a' moszka az alodunai tartományokban számunkra nem a' legbarátságosabb szomszéd szerepét játssza, az tagadhatlan, 's épen ezért az utólsó főig készen kell állnunk.

AUSZTRIA. A' Híradó legközelebbi számában a' cseh ideiglenes kormány megalakulása hirdettetik, tagjai: gróf Thun Leo elnök, Pala czky, gr. Nostitz, Borrosch Rieger, Strobenh; ezen kormány megerősítésének kiességére küldöttség is megbízott már. — Tovább: a' Híradó szerkesztőségben azt beszélék: hogy nádor ó fensége tegnapelőtt, vagy is június 1-én Innsbruckból Bécsbe érkezvén, legelőbb is a' bánnal találkozott, 's ót kérdőre vonta; de ez ó felségére hártván a' felelősséget azokért, a' miket tett; rögtön magához vette, 's visszautazott vele Innsbruckba, hogy a' dolgot végkép eligazítsák maga — királyunk ó felsége előtt.

Prága május 24én. A' prágai betűszedők kívánatai a' nyomdatulajdonosok fukarsága által nem teljesítettvén, vagy az 1000 n betű után kért 7 kr. helyett csak 6 ajánlatvannék, munkájokkal felhagytak, 's 23kán több lap nem jelent meg, a' megjelentek pedig könyomás után olvashatók. —

Az ausztriai Lloyd említi, mikép a' francia consul a' szardíniai admirálnak átküldő tiltakozását Trieszt város ellen netán szándékolt ellenségeskedése ellen. Május 27kén a' hajóhad ismét megjelent a' kikötő előtt, de ez uttal a' nápolyi hajók hijányának, melyek a' közbejött szomorú események miatt viszszaparancsoltattak. Admirál bizonyossá tette a' hatóságot, 's a' hatalmassági consulokat, miként nincs szándoka sem a' várost, sem a' közlekedést legkevésbé is nyugtalanítani.

NÉMETORSZÁG. Egy Berlinbe érkezett levél szerint május 26án a' dánok és schleswig-holsteiniak közt a' béke föltételei már megalapítvák, csupán a' dán kormány késik még azoknak aláírásával. Ezen béke alapföltételeit angol közbejárás után Bligh ur szerkeszté, szó szerint ezek: „A' német hadsereg Holsteinba vonul, Schleswig egészen katonaság nélkül marad, 's dán részről sem szállíthatik meg. A' tartomány elosztása a' nemzetiségilemek szerint rendezendő, úgy — hogy a' más rész a' német szövetséghez csatlakozhassék. A' szövetségi hadvezérek által felrótt harci adó megszüntetik, 's illetőleg visszafizetetik, ellenben Dánia kötelezi magát mind azon károk helyreállítására, melyek a' kereskedésen ejtettek.“

Berlinben a' maeczenek folyvást tartanak, máj. 26án a' polgári őrsereg közbelépését is szükségessé tévük; mi alatt többen mind a' két részről megsebesítettek.

Mainzban a' nép és porosz katonaság között máj. 25én ismét összeütközés történt fegyveres kézzel; a' részvevők kolompasait mind a' két félről az ausztriai őrség bebörtönzé. A' vasutak és gőzhajók állomáshelyeik pontosan kutattatnak ki, 's a' fegyverek elkoboztatnak, 26án reggel az útközlemben elesett katonák temettének el.

GÖRÖGORSZÁG. A' forradalom itt is a' kormány ellen kitört, 's formaszertint lázadásá fajult; azonban a' felkeltek nem organisálhatván erejüket kellőleg, megverettek: Perrotis Messinában megveretett, 's maradék embereivel Lakoniába menekült; Pappacostas serege másodsor is sétűzetett; Tarkaziki Sismani, és Markantoni megadák magukat. — A' török sereg vezére ovakodik azon ráfogás ellen, mintha ó a' felkelteket segítette volna! Dehogy segítette, dehogy segítette! —

É R T E S Í T Ó.

1848.

67ik szám.

A' gőzösök indulásai Pestről.

1848dik évi június hónapban.

A) A' Dunán:

- Pestről Bécsig naponkint reggeli 6 óraker, Győrről közlekedéssel.
- „ Orsovára minden vasárnap reggeli 5 óraker, Galacz és Konstantinápolylyali kapcsolatban az oláh részen, június 4- és 18dikán pedig Odessával. E' közlekedés a' Bécsből egyenesen Orsovára menő gőzessel történik.
- „ Orsovára minden csütörtökön reggeli 5 óraker (minden második csütörtökön Galacz- és Konstantinápolylyali kapcsolatban a' török részen).
- „ A' gőzösök Orsováról minden vasárnap reggeli 4 óraker, és minden csütörtökön délután ide megérkeznek.
- „ Tittelbe minden kedden és pénteken reggeli 5 óraker, le- és fölfelé Eszéken át. A' kedden elinduló gőzös Zimony- és Szegeddel közlekedésben áll.
- „ E' gőzösök Tittelből minden vasárnap és szerdán délután ide megérkeznek.

Vontatóhajók indulásai.

- Pestről Bécsbe minden hétfőn és csütörtökön elindulnak; és minden szerdán és szombaton megérkeznek.
- „ Orsovára minden kedden.

B) A' Tiszán:

- Szolnokról Szegedre, Tittelbe és Zimonyba Pesttel kapcsolatban: minden kedden.
- „ Szegedre minden szerdán és szombaton.

Szolnokról Tokajba minden csütörtökön.
Szegedről Szolnokba minden hétfőn, csütörtökön és szombaton.
Szegedről Zimonyba minden szerdán.
Zimonybul Tittelbe, Szegedre és Szolnokra minden csütörtökön.
Tokajból Szolnokba minden vasárnap.
Indulási idő Szolnok, Tokaj és Szegedről: reggeli 4 óra.
Mindenkedden indul egy vontatógőzös Szegedről Zimonyba, és minden pénteken Zimonybul Szegedre.
Pesten, június 1jén 1848.
Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság főügyvivősege. 1—4

Gőzhajózási jelentés.

Alulírt főügyvivőség tisztelettel jelenti, hogy a' Szolnok és Tokaj közt járó gőzhajók következő állomásokat:

Tiszabó
Rof
Tisza-Abád
Tisza-Füred
Csege
Tisza-Keszi
Kenéz
Eszlár

mind föl mind lementi utjokban érintik.

Pest, június 1jén 1848.

A' cs. kir. szabadiéku első dunagőzhajózási társaság főügyvivősege. 1—3

Uj népkönyv! „a' jó házigazda“

Népszámára életszabályul, és a' békés uton kivított jogegyenlőség, testvériség, sajátó és alkotványos szabadság emlékeül írta 's kiadta

Májér István,

esztérgami tanár, 1848. Ára egy szines borítékba fűzött példánynak csak 4kr. pp. 8r. IV. 40. l.

Kapható Pesten, E m i c h Gusztávnál, Esztérgamban a' szerzőnél. 1—3